

דף נו.

עין משפט א.ב.

יו"ד סימן נה סעיף א

א. שלשה פרקים יש ברגל: פרק תחתון והיא ארכובה (מה שחותכין עם הפרסות כשמפשיטין הבהמה הנמכרת עם הראש), למעלה מהארכובה פרק שני והוא הנקרא שוק וצומת הגידים בתחתיתו סמוך לארכובה, ולמעלה מהשוק פרק שלישי המחובר לגוף והוא הנקרא קולית.

ב. בפרק התחתון שהוא הארכובה בכל מקום שיחתך כשרה^א. בקולית המחובר לגוף בכל מקום שיחתך טריפה, ובעצם האמצעי השוק אם נחתך שלא במקום צומת הגידים כשרה^ב ובמקום צומת הגידים טריפה, ולא נאסרה מפני חתוכת רגל במקום זה אלא מפני שנחתכו הגידים.

ג. נשבר עצם השוק במקום צומת הגידים ויצא לחוץ ואין עור ובשר חופין את רובו, וצומת הגידים קיימין כשרה. ויש אוסרין בנחתך עצם השוק בכל מקום אפי' שלא במקום צומת הגידים^ג ולדעתם אם נשבר עצם זה במקום צומת הגידים ויצא לחוץ ואין עור ובשר חופין

א. בגמ' חולין מ"ו. ובעוף עצם השלישי שיש בו קשקשים הוא כנגד ארכובה שנמכרת עם הראש בבהמה, ובכל מקום שישבר או יחתך כשרה אלא שצריך לזרוק עצם ההוא שנשבר, כמו בסעיף ה'. ומעשה היה בכבש אחד שנכרא חסר ברגליו האחרונים כל הפרק הנמכר עם הראש חסר ורק חתיכה קטנה היה במקום הפרק התחתון מחובר לשוק וקבוע בו פרסות והיה הכבש הולך כבעל רגליים גמורות יש להכשירו. כ"כ בגליון מהרש"א על השו"ע.

ועיין בכף החיים באות ד' מה שהאריך לתאר למורה הוראה צורת עצם השוק ועצם הקולית והסימנים ביניהם להבדיל אם יובאו בפני המורה אחר הבישול. והטעם שאם נחתך פרק התחתון כשרה כיון שיכולה לחיות, והוא שנחתך בידי אדם אבל אם באה לפנינו חתוכה ולא יודעים אם בידי אדם אין לאוכלה אלא ע"י צלי שיתכן שהיא נשוכת נחש ונחתך ויש בו סכנת ארס הנחש וע"י צליה תיבדק. כמ"ש בס"י ס' סעיף ג'.

ב. כלישנא בתרא דמתני רב פפא משמיה דרב, וכ"פ הטור והרי"ף והרמב"ם בפ"ח מהלכות שחיטה. ואע"פ כשנחתך למעלה מצומת הגידים כשרה ולמטה ממנו בצומת הגידים טריפה, אין מדמין טריפות זו לזו שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיה.

ג. דעת רש"י והרא"ש בשם ספר התרומה, ושכן מנהג אשכנז וצרפת. וכך דעת הרשב"א, וכלישנא קמא דרב יהודה אמר רב שם.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוררים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

את רובו וצומת הגידים קיימין טריפה.

ה"ה אם נחתך בתוך הפרק המחבר הארכובה עם השוק בסוף הערקום ^ד טריפה לדעה זו.

הגה: נהגו בכל אשכנז וצרפת כסברא אחרונה וכל מקום שנחתך בשוק אפי' צומת הגידים קיימין טריפה ^ה.

א. ד. נחתך בתוך הפרק המחבר עצם הקולית והשוק טריפה ^ו.

עין משפט ג. יו"ד סימן נג סעיף א

א. א. נשמטו ידי הבהמה מעיקרין ^ז או נשברו או נחתכו לגמרי או שיש לה ג' ידים ^ח כשרה. אבל העצם הנשבר בעצמו עם מעט למעלה מן השבירה ^ט אסור אם אין עור ובשר חופין את רובו כשנשבר.

הגה: ויש מטריפין גם כבהמה אם נשמט או נשבר סמוך לגוף ורואים שנצרך

ד. הוא עצם קטן שמחבר השוק והארכובה ומשחקים בו התינוקות. ועיין בסי' נ"ו סעיף ג'.

ה. מיהו כשיש ספק אחר או בהפ"מ מאוד יש לסמוך על פסק מר"ן השו"ע, כ"כ בכנה"ג. כף החיים אות ז'. ובעוף אם נחתך בין הפרקים דהיינו בין פרק תחתון לפרק אמצעי יש להטריף בפשיטות ולא משני אם עור ובשר חופין את רובו כיון שיש חשש לפסיקת צומת הגידים ואפי' חזר ונקשר יש להטריף משום צומת הגידים. כף החיים אות י"ב.

ו. זה מוסכם גם לדעה ראשונה בשו"ע, כ"כ הפר"ח באות ב', וע"כ הפרדתי אני אותו סעיף בפני עצמו אחרי דברי הרמ"א.

ז. בגמ' מרב הונא בחולין נ"ח על המשנה בבכורות בדף מ'. וכל זה ברגליים הקדמיות לצד הראש אבל באחרונים שהם אצל הזנב עיין בסי' נ"ה סעיף א'. ואפי' נשמטו מהכתף הסמוך לגוף כשרה. ש"ך ס"ק א' מהמרדכי.

ח. אבל ביש לה ג' רגליים טריפה. כמ"ש בסי' נ"ה סעיף ד'. וה"ה עוף שיש לו ג' גפיים כשרה. ט"ז ס"ק א'. וה"ה חסרה גף אחת מתחילת ברייתה כשרה. כ"כ הב"ח, ואפי' חסרים ב' גפיו כשרה. כף החיים אות ו'.

ואם העוף לפנינו וא"א לעמוד עליו אם חסר לו הגף מתחילת ברייתו או ע"י מחלה טריפה. שם באות ז'.

ט. זו תוספת הרמ"א אבל השו"ע כתב זה בסי' נ"ה סעיף ה' בסופו, ע"ש. ועכשיו נהגו כל מורה הוראה לחתוך האבר השבור ולזרוק אותו. כף החיים אות י"א.

הדם מעבר לצלעות שעברה המכה לתוך הגוף^י והכי נהוג. אבל אין לחוש כל זמן שאין רואין שנצרר הדם ואין צריך בדיקה.

עין משפט ד. יו"ד סימן נה סעיף ב.

ב. ה. עצם הקולית שניתק ממקומו במקום חיבורו בעוף והיינו בוקא דאטמא דשף מדוכתיה טריפה בין בעוף בין בבהמה, ובלבד שנרקבו ניביה והם היתרות שבעצם הכף שיוצאות על עצם הזכר ואוחזות אותו^כ אבל אם נפסקו ניביו שלא מחמת עיכול דהיינו ריקבון כשרה.

הגה: אם נתעכלו מיעוטן ורובן קיים^ל כשר מדינא, אך י"א דאין אנו בקיאים^מ באיעכול ניביה לכן יש לאסור כל שמוטת ירך מהגוף שמא איעכול ניביה^נ.

הגה: וה"ה אם נשבר סמוך לגוף^ס אע"פ שחזר ונקשר היטב טריפה שמא איעכול ניביה, ומשערין ברוחב ארבעה אצבעות מהגוף בבהמה גסה, ובשני אצבעות בדקה ובעוף לפי גודלו וקטנו^ע, וטוב להחמיר אם אין

י. דיש חשש לנקיבת הריאה. ט"ז ס"ק ב', והש"ך בס"ק ד' כתב דבבהמה חיישינן שמא איעכול ניביה וטריפה אפי' בלא נצרר הדם. ולדעת הספרדים הנוהגים ע"פ מר"ן אפי' בנצרר הדם מכשירין ע"י בדיקת הריאה. כף החיים אות י"ד.

כ. זהו פי' הרמב"ם בפ"י מהלכות שחיטה הלכה ג', וכ"מ שם מדברי הרשב"א, אבל רש"י בחולין דף נ"ד ע"ב פי' היינו גיד שבראשו מחובר בחור וקטן הוא מאוד, והפר"ח כתב דיש להחמיר כשני הפירושים.

ועיין בכף החיים באות י"ט סדר בדיקה זו לכל הדעות בבהמה ובעוף.

ל. שע"י רוב שנשאר חוזרת ומבריא. ביאור הגר"א אות ט'. ומשערין רוחבו ואורכו של הרגל השני הבריאה.

מ. וכתב הב"ח לפ"ז אפי' לא נפסקו טריפה, אך המהרש"ל כתב דאם לא נפסק ודאי לא איעכול ניביה ודלא כמשמע מדברי ההג"ה ובבינת אדם כתב דבנפסק אין שייך בקיאות דאף אנו בקיאים בזה. כף החיים אות כ"ג.

נ. ואם יש ספק אם היא שמוטה מלפני השחיטה או אח"כ טריפה מספק ולא מכשירין מכח ס"ס. ש"ך ס"ק ד'. אבל הש"ך בעצמו בסי' נ"ג ס"ק ט"ו כתב דיש לסמוך על ס"ס זה וצ"ל דשם איירי בהפ"מ. כף החיים אות כ"ז. ואם שמוטה כך מתחילת ברייתה טריפה הגם שיש חולקין.

ס. אף בלא יצא לחוץ דאם יצא בלאו הכי טריפה. כמו בסעיף ה'. ט"ז ס"ק ג'. והטעם משום דשמא איעכול ניביה. ש"ך ס"ק ה'.

ע. באווז ברוחב אצבע ובעוף שני שלישי אצבע בכינוני. כ"כ בדגול מרבבה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הפ"מ פ.

הגה: לא נשמט הירך ז אבל איעכול ניביה כשרה.

עין משפט ה. יו"ד סימן נג סעיף ג.

ג. נשמטו ק אגפיו של העוף מעיקרן חוששין שמא ניקבה הריאה וצריכה בדיקה ר.

עין משפט ו. יו"ד סימן נב סעיף א.

א. עוף שנפל לאור ונשתנו הלב וקורקבן וכבד שדרכם להיות אדומים ונעשו ככרתי, ובני המעיים נכמרו שדרכם להיות ירוקים האדימו הרי זו טריפה ש אפי' במשהו ת מהן ואפי' לא הגיע לחלל כיון שנשתנו

פ. אם רואה שנפסקו ואינו בקי באיעכול ניביה יש לאסור אף בהפ"מ, אבל כנשבר סמוך לגוף יש להקל בהפ"מ. ש"ך ס"ק ו'. ועיין בנו"ב חיו"ד סי' כ' בפ"י דברי הרמ"א.

צ. בהמה שנתקלה ונעשית חיגרת ברגלה צריכה בדיקה באותה רגל כיון שיודעים שנפלה ושאי, מבסי' ל"ב סעיף ז'. בהמה שהיתה צולעת אחרי מכה אם היא פרה חלבה אסור. כ"כ בתשובת גבעת שמואל, אבל בפ"ת אות ב' הביא להתיר מכח ספק ספיקא ובוזה לא בעינן ספק ספיקא המתהפך כשיש הפ"מ ע"ש. כף החיים אות מ"ד.

ק. כשמואל וכו"י בדף נ"ו. כשנשמטת הגפה מתנתקת הריאה עם הגף. רש"י חולין נ"ז ע"ב. ט"ז ס"ק ה'. ואפי' לא נצרך הדם מטריפין בשמוטה. כף החיים אות מ"ז.

ר. ולדין שאין אנו בקיאים בבדיקתה טריפה. ט"ז ס"ק ו'. ובנשבר הגף כשרה ובלבד שלא נשבר במקום חיבורם. כף החיים אות מ"ג. ואם נשמט הגף אף דהניבים קיימים והם היתדות האוחזות הגף ולא אעכול יש להטריף אפי' בהפ"מ. שם באות מ"ה, ודלא כמי שרצה להתיר בדיעבד.

ואפי' חזר ונתרפה הגף וחזר למקומו טריפה. ואפי' מיד אחרי שנשמט חתכו ג"כ טריפה דשמא ניקבה הריאה מיד ואנו לא בקיאים בבדיקתה. כף החיים אות מ"ח-מ"ט. ועוד כתב שם באות נ' דעוף שנשמט הגפה שלו אסור לישראל למוכרה לגוי שמא יחזור וימכרה לישראל אחר שתתרפה וכבר היא טריפה. אם לא שהוא טריפות הניכר כגון נחתך לגמרי וליכא למיחש שמא יתרפא.

ש. ממשנה חולין דף נ"ו. וחומרמו היינו לשון חמימות. ט"ז ס"ק א' ממרדכי, או נהפכה מראיתן מלשון חמרמו מעי.

וה"ה אם העוף נפל למים רותחים הו"ל כנפל לאור. כף החיים אות ב'. וכל זמן שהיד סולדת בו אפי' העבירו אותו מעל האש ג"כ מקרי מים רותחים, כמ"ש בשו"ע סי' ק"ה סעיף ב' ובאו"ח סי' ש"ח סעיף ט', וסיים הכף החיים באות ג' דמסתבר גם סולדת בו היד ובכלי שני.

ת. ואם האברים שדרכן להיות אדומים הוסיפו באדומיות והמעיים הוסיפו בירקות כשרה. ב"י בשם הר"ן. ש"ך ס"ק א'.

מחמת מכת אש סופן לינקב.

א. ב. הכבד אין שינוי אוסר בו אלא אם נשתנה כנגד המעיים בראש הדק שלו כלפי פנים או הוריק כנגד המרה א או כנגד מקום חיותו ב. אבל הריאה אין חוששין ג לה מפני שהצלעות מגינות עליה.

הגה: טחול שהוריק ד אפי' במשהו במקום העב טריפה שסופו לינקב.

דף נז:

עין משפט א.

יו"ד סימן פו סעיף ט

ט. יב. הטריפה אינה יולדת לפיכך עוף שהוא ספק טריפה ה והטיל ביצים משהין אותו י עד שיטיל כל הביצים שטעון בהם כבר ואם יטען פעם אחרת ז כשרה ונדע דבר זה כששהתה בין סוף לידה לתחילת לידה כ"א יום שלמים כי כך זמן עיבורה.
ה"ה לתרנגולת שלא ילדה מעולם ונולד בה ספק טריפות אם ילדה אחר כ"א יום מזמן שנולד בה הספק היא והביצים מותרים.

- א. והוי כאילו ניקבה המרה. כ"כ הרשב"א ב"י, וש"ך ס"ק ה'.
- ב. שאם ינטל מקום הירוק לא ישאר כזית במקום חיותו. ש"ך ס"ק ו' מב"י.
- ג. ואפי' נשתנה מראיתה תולין בדבר אחר, ויש אוסרין בנשתנה מראיתה, ויש להחמיר אם לא בהפ"מ. ש"ך ס"ק ז'.
- ד. בבהמה אבל בעוף אין נקב פוסל בטחול העוף. ש"ך ס"ק ט'.
- ה. אבל ודאי טריפה אין משהין. ש"ך ס"ק נ"ד.
- ו. ולא חיישינן בזמן מועט לתקלה. משא"כ י"ב חודש, המבואר בסי' נ"ז סעיף י"ח דחיישינן. ט"ז ס"ק ט"ז.
- ז. וגם יטיל ביצים ולא מספיק בטעינה לחוד. ש"ך ס"ק כ"ה.
- ואז כל הביצים למפרע כשרים. ש"ך ס"ק כ"ו. ולא אמרינן מעשה נסים נעשו ונתרפאה.